

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Ks. "muut huomiot".

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Ks. "muut huomiot".

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Ks. "muut huomiot".

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Ks. "muut huomiot".

Muut huomiot?

Pyhtään kunnan lausuntona tuomme esille lentoliikenteen yhteiskunnallisen ja taloudellisen merkityksen sekä potentiaalin koko maan saavutettavuuden ja kasvun kannalta. Lentoliikenne on Liikenne 12 suunnitelmaluonnoksessa on hyvin aiheellisesti nostettu aiempaa vahvemmin esille. Pyhtäällä toimii tulevaisuuden lentokenttä, Helsinki East Aerodrome. Pyhtään kunta toimii Suomen Lentokenttäverkoston koollekutsujana.

Pyhtäälle rakennettu Helsinki-East Aerodrome on toteutettu yksityisin ja valtion investoinnein.

Ilmaliikenne tulee palvelemaan yhteiskuntaa yhä monipuolisemmin mm. miehittämättömien ja sähköisten ilma-alusten käyttöönoton myötä. Tähän liittyvää tutkimus- ja testitoimintaa tehdään

Helsinki-East. Aerodromella. Alueellisten lentokenttien operointi tarvitsee kiireellisesti ratkaisun – jota on valtion tukemana jo kehitetty Pyhtään lentokentällä. Finavian nykyisen verkoston rakenteellisiin ongelmiin on tehokas ja toteuttamiskelpoinen konsepti.

Suomen Lentokenttäverkosto on suomalaisten, itsenäisten lentokenttien valtakunnallinen lentokenttäpaikkakuntien yhteenliittymä ja edunvalvoja.

Suomen Lentokenttäverkosto edustaa viittätoista lentokenttäpaikkakuntaa. Verkosto edistää toiminnassaan alueiden saavutettavuutta sekä yrityselämän ja matkailun toimintaedellytyksiä. Verkoston tavoitteena on myös lentokenttien kehittäminen huoltovarmuuden, varautumisen, valmiuden ja poikkeusolojen vaatimusten näkökulmasta.

Pyhtään kunnan ja Suomen Lentokenttäverkoston näkökulmasta Liikenne12:n lentoliikennelinjaukset

katsovat kiitettävän rohkeasti eteenpäin. Luonnoksen mukaan hallitus on valmis luokittelemaan lentoasemaverkon ja luomaan lentoasemaverkoston kokonaan uudelta pohjalta. Eli lentoasemien erilaiset roolit ja toimintamallien kehittämistarpeet tunnustetaan. Luonnoksen mukaan hallitus haluaa kehittää alueelliseen lentoliikenteeseen uusia toimintamalleja.

Suunnitelmasta on luettavissa, että Suomessa olisi tulevaisuudessa Finavian omistama päälentoasemien verkosto sekä alueelliseen saavutettavuuden takaava ohuempien liikennevirtojen kenttäverkosto.

Suunnitelma toteaa, että sekä miehittämättömässä ilmailussa että alueellisessa lentoliikenteessä on käynnissä teknologinen murros (mukaan lukien sähköisen ilmailun kehitys), jonka tarjoamia mahdollisuuksia halutaan hyödyntää. Suomen lentokenttäverkosto näkee, että päälentoasemaverkosto ei yksin takaa riittävää alueiden saavutettavuutta.

Suomen Lentokenttäverkoston mukaan koko Suomen saavutettavuuden takaaminen edellyttää kattavaa lentoasemaverkostoa, jotta tasapainoinen aluekehitys, yritysten toimintaedellytykset, ihmisten liikkuvuus, Suomen huoltovarmuus ja sotilaallinen liikkuvuus voidaan turvata.

On kuitenkin tarpeen kehittää uusia markkinaehtoisia toimintamalleja nykyisen reittiliikenteeseen perustuvan lentoliikenteen toimintamallin rinnalle. Ilman niitä lentoliikenteen liiketoimintamallit eivät ole taloudellisesti kannattavia lentoyhtiöille eivätkä lentokenttiä ylläpitäville tahoille ovat ne sitten yrityksiä, valtio, julkisia alueellisia toimijoita tai näiden yhdistelmiä.

Liikenne12 ilmaisee hallituksen halun kehittää kevyempää lentokenttäinfrastruktuuria ja sen edellyttämiä liiketoimintamalleja, kuten tilaus- ja kutsupohjaista lentoliikennettä sekä halua edistää digitaalista etälennonjohtoa. Tätä Suomen Lentokenttäverkosto pitää erinomaisena ja välttämättömänä. Alueiden saavutettavuuden varmistamiseksi tilanteessa, jossa Liikenne12:n linjausten mukaisesti syntyy päälentoasemien verkosto, tarvitaan ainakin alkuvaiheessa julkista tukea alueellisen ja uuden markkinaehtoisen lentoliikenteen toimintamallin synnyttämiseksi. Alkuvaiheen tarjontaa tukemalla voidaan synnyttää kysyntää, jotta uudet lentoliikennemarkkinat voivat syntyä ja myöhemmin kehittyä joko markkinaehtoisesti tai kohtuullisella julkisella tuella.

Suomen Lentokenttäverkosto ehdottaa Ruotsin tapaan 20 miljoonan euron tukea Finavian ulkopuolisten lentokenttien kehittämiseen sekä tarpeellisen ilmailumääräykset täyttävän infrastruktuurin rakentamiseen.

Suomen Lentokenttäverkosto tarjoaa asiantuntemuksensa uusien markkinaehtoisten lentoliikenteen toimintamallien rakentamiseen. Verkosto on otettava mukaan myös käytännön pilottihankkeisiin, joissa synnytetään uutta ilmailutoimintaa Suomen eri alueille. Verkoston näkemyksen mukaan Suomessa on jo nyt päälentoasemien ulkopuolisia lentoasemia, jotka täyttävät reittiliikenteen

määräykset. Näiden itsenäisten lentoasemien lisäksi Suomessa on useita paikkakuntia, joiden alueilla sijaitsevia lentokenttiä voidaan pienehköillä investoinneilla korottaa ilmailumääräykset täyttäviksi lentoasemiksi.

Liikematkustaminen on viime vuosina vähentynyt etäkokouskäytänteiden jäätyä pysyviksi koronan jälkeen. Lisäksi yritysten ilmastovastuu on kasvanut.

Ilmastollisesti kestävämpi toimintamalli, jossa lentoliikenne ohjataan lähemmäksi lentomatkustajaa, voi synnyttää uutta kysyntää liikematkustamiseen. Tämä perustuisi sekä nykyistä kevyempään lentoliikenteen toimintamalliin että lentoliikenteen teknologiamurroksen hyödyntämiseen.

Vientiteollisuuden edellytyksenä ovat usein nopeat lentoyhteydet markkinoille asiakkaiden luokse ja toisaalta huippuosaajien sujuvat yhteydet tuotantolaitoksille. Lentoliikenne on avainasemassa myös matkailun kehittämisessä. Matkailun kasvu tukee varsinkin kasvukeskusten ulkopuolisen Suomen kehittymistä.

Laajempi lentoasemaverkosto ja uusi kevyempi alueellisen lentoliikenteen toimintamalli vähentävät tarpeettomia ja isoilla koneilla tapahtuvia liittymälentoja, mikä vähentää lentoliikenteen ilmastopäästöjä.

Liikenne12-linjauksissa lentoliikenteen tuen kohdentamisessa painotetaan reittiliikenteen edellytysten parantamista ja toissijaisesti ilmailuun liittyvän liiketoiminnan kehittämistä. On silti tärkeää luoda tukimahdollisuus alueellisen lentoliikenteen liiketoiminnan kehittämiseen. Alueellisten lentokenttien ja uusien liiketoimintamallien kehittäminen mahdollistavat jatkossa paremmat yhteydet maakuntiin.

Tämä mahdollistaa yritysten sijoittumisen ympäri Suomea ja kannustaa luomaan

syöttöliikennettä reittiliikennettä harjoittaville päälentokentille. Maakuntien saavutettavuus lentoteitse vauhdittaa alueiden elinvoimaa.

Koskinen Tommi
Pyhtään kunta